

L'estiu més càlid mesurat a Catalunya s'ha jugat de nit

Les dades oficials descriuen un estiu que ja no es refreda ni de matinada.

El 2 de setembre, el Servei Meteorològic de Catalunya va publicar l'avanç del butlletí climàtic de l'estiu. La conclusió no admet matisos: l'estiu de 2026 ha estat el més càlid mesurat a Catalunya, per davant de 2022 i de 2003, els dos estius més càlids fins ara. L'anomalia de temperatura ha estat de 3 graus o més respecte de la mitjana climàtica 1991-2020 a gairebé el 85 % del territori. Al Pirineu occidental, a la plana de Vic i a zones esparses de l'interior ha superat els 4 graus.

La dimensió del registre es veu millor en les sèries llargues. De la vintena de sèries climàtiques catalanes amb setanta-cinc anys o més de dades, totes situen el 2026 com el seu estiu més càlid. Entre elles, l'Observatori Fabra de Barcelona, amb cent tretze anys de registres, i l'Observatori de l'Ebre, a Roquetes, amb cent vint-i-dos. I entre les estacions de la XEMA, la xarxa d'estacions automàtiques del Meteocat, amb més de vint anys de sèrie, el 95 % ha registrat el seu estiu més càlid.

Aquestes xifres han omplert titulars aquesta setmana. La que gairebé no ha sortit és una altra, i és la que canvia la conversa sobre l'habitatge.

Cinquanta-nou nits que no van baixar de vint-i-cinc graus

El punt d'observació de Can Bruixa, a les Corts de Barcelona, ha registrat **cinquanta-nou nits tòrrides**, que és com s'anomenen les nits en què la temperatura no baixa dels 25 graus. Deu al juny, vint-i-cinc al juliol i vint-i-quatre a l'agost. El rècord anterior eren les cinquanta-una nits del 2003, i el podi el completa el 2022 amb quaranta-set. Dit d'una altra manera: a Barcelona, gairebé dues de cada tres nits d'estiu, l'aire de fora no va baixar prou perquè una casa es pogués refrescar sense màquines.

El dia i la nit no plantegen el mateix problema. El dia extrem es pot administrar: persianes, lames, ombra, climatització a les hores punta. La nit, en canvi, era el mecanisme de recuperació. Durant dècades, l'estratègia mediterrània ha consistit a tancar de dia i ventilar de nit, deixar que l'edifici es descarregui de matinada i tornar a començar. Amb cinquanta-nou nits per sobre dels 25 graus, aquesta estratègia es queda sense l'única cosa que la feia funcionar: aire fresc a fora.

És també la part de l'estiu que menys es pot compensar. Qui té aire condicionat el fa servir de nit i la factura ho nota; qui no en té, no té alternativa. I l'edifici tampoc no ajuda: una construcció convencional, amb molta massa i poc aïllament, es comporta com un acumulador que recull calor durant el dia i la retorna a l'interior justament de matinada.

Vint dies de quaranta graus i una massa d'aire que no marxava

La calor diürna també va batre el seu propi rècord. Durant l'estiu es van comptar **vint dies** en què almenys una estació de la XEMA va marcar 40 graus o més, el màxim de la sèrie. La majoria de les estacions que van superar aquest llindar són al Segrià i a la Ribera d'Ebre. Els 40 graus també es van assolir a punts del prelitoral, a la Catalunya Central i a l'interior del quadrant nord-est. L'últim any en què cap estació catalana no va arribar als 40 graus va ser el 2014.

Hi ha una dada menys visible que explica per què les nits van ser com van ser. El radiosondatge de Barcelona mesura la temperatura a 850 hectopascals, uns 1.500 metres d'altitud, per damunt de l'asfalt i de l'efecte de la ciutat. Aquest estiu, la mitjana en aquest nivell ha estat de 19,8 graus, el valor més alt de la sèrie de trenta anys. Són 3,2 graus per sobre de la mitjana 1997-2025, i queda per davant dels estius de 2022 (18,9) i de 2003 (18,6). Quan tota la massa d'aire està tres graus per sobre del que li tocava durant setmanes seguides, la nit no té d'on treure aire fresc. No és només l'efecte de l'illa de calor urbana: és tot el volum d'aire que hi ha a sobre.

La factura ho va registrar al juliol

El rastre d'un estiu així també es llegeix al sistema elèctric. Segons Red Eléctrica, la demanda nacional del juliol de 2026 va ser de 25.144 gigawatts hora (GWh), un 6,9 % més que el juliol anterior i el volum mensual més alt des del gener de 2008. Un cop corregit l'efecte de la temperatura i dels dies laborables, l'increment queda en un 3,5 %. Gairebé la meitat d'aquell augment, per tant, no respon a més activitat: respon a la calor. La generació renovable va arribar al seu màxim mensual, amb 14.699 GWh i el 54,1 % del total, i la fotovoltaica va ser la primera font, amb 7.696 GWh. El sistema va aguantar. La factura de cada habitatge, no.

Què decideix si en una casa s'hi pot dormir

Arribats aquí, la pregunta útil no és quina màquina cal instal·lar, sinó quanta calor ha deixat entrar l'edifici abans no arribi la nit. Ja hem explicat en aquest blog [com es comporta una casa passiva amb quaranta graus a fora](#). Aïllament continu a façanes, coberta i solera; absència de ponts tèrmics; hermeticitat verificada amb l'assaig Blower Door, amb un n50 igual o inferior a 0,6 renovacions d'aire per hora; protecció solar exterior dimensionada segons l'orientació; i ventilació mecànica amb recuperació de calor i bypass estival.

El que l'estiu de 2026 posa a prova és l'última baula d'aquesta cadena. El bypass estival serveix per aprofitar l'aire de la nit mentre aquest aire encara compensa. Quan a fora no es baixa dels 25 graus, ja no hi ha res fresc a moure, i l'únic que queda en joc és la calor que la casa hagi acumulat durant el dia. Un habitatge convencional arriba a la nit carregat i no té manera de descarregar-se. Una envoltant passiva hi arriba gairebé com va començar el dia, i per això la nit deixa de ser el problema. La diferència no es guanya de matinada: es guanya al migdia, i sobretot es guanya al projecte.

Aquest és també l'ordre correcte de les decisions en clima mediterrani, el que sosté el disseny cooling-first, que posa el comportament a l'estiu per davant de tot: primer l'orientació i l'ombra, després l'envolupant, després l'hermeticitat i la ventilació amb recuperació, i només al final l'equip de climatització, que en una casa ben resolta acaba sent petit. Un projecte que confia l'estiu a la potència de la màquina arriba tard a l'agost i ho paga cada mes.

El disseny va per darrere del clima

El butlletí publicat pel Servei Meteorològic de Catalunya és un avanç, i l'organisme ampliarà la informació amb l'edició definitiva a partir d'octubre. Però el que ja hi consta és suficient per a qui hagi de decidir com construeix: els tres estius més càlids mesurats a Catalunya són el de 2026, el de 2022 i el de 2003, i dos d'aquests tres són dels últims cinc anys.

Un habitatge que es projecta avui estarà en ús durant les pròximes dècades. Dimensionar-lo per al clima de l'any 2000 és una decisió, no un descuit. A PAPIK Group fa trenta anys que construïm a Catalunya, i la conversa que fa deu anys girava al voltant de la calefacció avui gira al voltant de les nits d'agost. Qui es plantegi construir o rehabilitar té ara, al projecte, l'única finestra real per decidir com es comportarà la casa l'agost de 2040.